

Elevs interesse efter ekskursion til et rensningsanlæg

Morten Rask Petersen,
UC Lillebælt, Anvendt
forskning i pædagogik
og samfund

Kommentar til Karsten Ølgaard Madsen & Niels Bonderup Dohn: "Elevs interesse under ekskursion til et rensningsanlæg", MONA, 2018-1.

I artiklen beskriver de to forfattere hvorledes de har undersøgt elevernes individuelle interesse forud for og situationelle interesse under en skoleekskursion til et rensningsanlæg. Besøget foregår i en standardiseret ramme for besøg udarbejdet af rensningsanlægget. For at undersøge elevernes situationelle interesse benyttes mikroanalyser af de enkelte aktiviteter under besøget.

Det er en spændende og relevant måde at gå i dybden med at undersøge hvad det er præcist eleverne finder interessant. Det er nemlig i en sådan afklaring at man kan finde frem til ikke bare hvad eleverne finder interessant i situationen, men også hvad de kan tage med i den videre udvikling af deres interesse.

Som forfatterne selv fremhæver, så er det læringsmæssige udbytte af skoleekskursioner ofte begrænset. Den internationale litteratur der understøtter dette, giver dog ikke i sig selv en undskyldning for udelukkende at fokusere på et affektivt udbytte og negligere et eventuelt begrænset læringsudbytte.

Artiklen har en række spændende tilgange til hvordan vi kan blive klogere på elevernes interesse i situationen. Men der mangler et større perspektiv end dette. Hvordan er det at et affektivt udbytte i form af situationel interesse kan fæstne sig og på sigt føre til en individuel interesse hvor eleverne har interessen for og lysten til at engagere sig i lignende situationer fremadrettet?

En situationel interesse kan i sig selv ikke være mål nok til at retfærdiggøre at der bruges en skoledag på et sådant besøg. Den situationelle interesse er netop situationsbestemt, og som forfatterne også fremhæver, findes der en række faktorer som kan starte en sådan situationel interesse. I interesseteorien refereres til dette begreb som *interestingness* (Schank, 1979). Krapp, Hidi & Renninger (1992) beskriver netop udvikling af interesse som et samspil mellem de tre domæner, individuel interesse, situationel interesse og *interestingness*.

I forhold til problemstillingen fra artiklen virker det meget relevant at tage fat i netop begrebet *interestingness*. Her er der tale om de karakteristika i konteksten der gør at der opstår en situationel interesse. Men hvis den situationelle interesse skal blive til mere end bare et affektivt udbytte, er det nødvendigt at disse karakteristika adresserer selve indholdet i det som gerne skulle være interessant. Dewey skriver i den henseende om at man kan påføre et glasurlag til et emne for at gøre det mere interessant (Albrechtsen & Petersen, 2013), men at et sådant glasurlag er med til at fjerne fokus fra det som i sig selv burde være interessant, og skubbe det i retning af de ydre, påklistede karakteristika. Fænomenet er i den nyere forskning omkring spil som læring blevet betegnet som "chocolate-covered broccoli" (Habgood & Ainsworth, 2011). Her gives en analogi på hvad *interestingness* kan og netop ikke kan. Effekten af at give chokoladeovertrukket broccoli til eleverne er at man ender med elever der bliver rigtigt dygtige til at få chokoladen af uden at røre broccolien.

Helt konkret beskriver Madsen & Dohn (2018) aktiviteten med det falske spildevand. Prøverne er fremstillet så de virker så naturlige som muligt, men eleverne gøres ikke opmærksomme på at der faktisk er tale om kunstigt fremstillet spildevand. Det kommer dermed til at fremstå så ægte at eleverne faktisk oplever en afsky for at gå ind i øvelsen og dermed fratages det eventuelle læringsudbytte og de interessante karakteristika der kunne findes i spildevandet. Dohn (2007) påpeger at ulækre og lettere grænseoverskridende elementer kan være fremmede for den situationelle interesse. Men eksemplet med det falske spildevand viser også at elever har en zone for nærmeste grænseoverskridelse. Som forfatterne fremhæver, bliver afsky ikke et fremmede element for læring.

Hvis en situationel interesse skal kunne bidrage til en udvikling af den individuelle interesse, er det en nødvendighed at selve indholdet bliver tilgængeligt snarere end pakket ind i påklistede effekter. På den måde vil læring af selve indholdet kunne blive det drivende i en interesseudviklingsproces (Petersen, 2012; Petersen & Dohn, 2017).

Der er et godt potentiale i at få afdækket hvilke faktorer der har en indvirkning på elevernes situationelle interesse, som det er gjort i artiklens undersøgelse. Men der er et mindst lige så stort potentiale i at arbejde didaktisk med at gøre de iboende karakteristika i det der arbejdes med, tydelige og tilgængelige for den målgruppe som er på ekskursion.

Hvis vi fremadrettet skal kunne retfærdiggøre ekskursioner som en del af den åbne skole, er vi dermed nødt til at fokusere på mere end blot de affektive faktorer. Der ligger en lang række naturfagsdidaktiske udfordringer i at give elever på besøg en mulighed for at få et læringsmæssigt udbytte af sådanne besøg også. Det er først der vi får dem til at spise broccoli frem for chokolade.

Referencer

- Albrechtsen, T.R. & Petersen, M.R. (2013). *John Dewey: Interesse og indsats i uddannelse*. Syddansk Universitetsforlag.
- Dohn, N.B. (2007). Elevers interesse i naturfag – et didaktisk perspektiv. *MONA – Matematik- og Naturfagsdidaktik*, (3).
- Habgood, M.J. & Ainsworth, S.E. (2011). Motivating children to learn effectively: Exploring the value of intrinsic integration in educational games. *The Journal of the Learning Sciences*, 20(2), 169-206.
- Krapp, A., Hidi, S. & Renninger, K.A. (1992). Interest, learning, and development. I: K.A. Renninger, S. Hidi & A. Krapp (red.), *The role of interest in learning and development* (pp. 3-25). Hilldale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Madsen, K.Ø. & Dohn, N.B. (2018). Elevers interesse under ekskursion til et rensningsanlæg. *Mona – Matematik- og Naturfagsdidaktik*, 2018(1), 27-39.
- Petersen, M.R. (2012). *Interesseudvikling i naturfagene gennem faglig progression – en undersøgelse af samspillet mellem begrebsændringer og interesseudvikling i gymnasiets biologiskundervisning*. (Ph.d.), Syddansk Universitet.
- Petersen, M.R. & Dohn, N.B. (2017). Interest and Emotions in Science Education. I: A. Bellocchi, C. Quigley & K. Otrell-Cass (red.), *Exploring Emotions, Aesthetics and Wellbeing in Science Education Research* (pp. 187-202). Cham: Springer International Publishing.
- Schank, R.C. (1979). Interestingness: controlling inferences. *Artificial intelligence*, 12(3), 273-297.